اخبار

تحول در بازار سرمایه با استفاده از هوش مصنوعی

حجت‌اله صیدی، رییس سازمان بورس در مراسم افتتاحیه هجدهمین نمایشگاه بین‌المللی نظام مالی، سرمایه‌گذاری و زیرساخت‌های دیجیتال، با اشاره به اهمیت نظام مالی در توسعه اقتصادی کشورها گفت: در دهه‌های گذشته، مزیت‌های رقابتی کشورها عمدتاً به عواملی نظیر منابع معدنی، نیروی انسانی و ظرفیت‌های صنعتی و تولیدی محدود می‌شد، اما در شرایط کنونی، عامل جدیدی به نام کیفیت نظام مالی به یکی از مولفه‌های مهم در تقویت و ارتقای این مزیت‌ها تبدیل شده است. رییس سازمان بورس و اوراق بهادار افزود: کیفیت نظام مالی یکی از مهم‌ترین عواملی است که میزان توسعه‌یافتگی یا توسعه‌نیافتگی کشورها را مشخص می‌کند. در واقع، برخورداری از یک نظام مالی کارآمد می‌تواند زمینه بهره‌برداری بهتر از سایر مزیت‌های اقتصادی را فراهم کند. رییس سازمان بورس و اوراق بهادار با اشاره به مولفه‌های تعیین کننده کیفیت نظام مالی تأکید کرد: یکی از مهم‌ترین معیارهای سنجش کیفیت نظام مالی، توانایی آن در تجهیز منابع و تخصیص سرمایه است. در کنار این موضوع، ظرفیت نظام مالی برای بهره‌گیری از فناوری‌های نوین نیز از اهمیت بالایی برخوردار است. صیدی با بیان اینکه وزارت امور اقتصادی و دارایی نسبت به این دو موضوع اهتمام ویژه‌ای دارد، گفت: بر همین اساس، در اجرای پروژه‌ها نیز به دو محور تأمین مالی و استفاده از فناوری‌های نوین توجه ویژه‌ای شده است. رییس سازمان بورس و اوراق بهادار با تأکید بر ظرفیت فناوری‌های نوین در توسعه بازارهای مالی گفت: فناوری‌های نوین در حوزه بازارهای مالی نقش بسیار امیدبخشی دارند و می‌توانند فرآیند جمع‌آوری سرمایه‌های خرد از میان آحاد جامعه و هدایت این منابع به سمت تشکیل و تکمیل سرمایه مورد نیاز پروژه‌های کلان را تسهیل کنند. او افزود: بهره‌گیری از این ظرفیت‌ها علاوه بر تسهیل فرآیند تأمین مالی، می‌تواند در افزایش تشکیل سرمایه و در نهایت رشد اقتصادی کشور نیز نقش موثری ایفا کند. صیدی با اشاره به اهداف برگزاری هجدهمین نمایشگاه بین‌المللی نظام مالی، سرمایه‌گذاری و زیرساخت‌های دیجیتال گفت: در این نمایشگاه تلاش شده هم وزارت امور اقتصادی و دارایی و هم فعالان و نهادهای مالی دستاوردهای حاصل از ترکیب ظرفیت‌های تأمین مالی و فناوری‌های نوین را به بازدیدکنندگان معرفی کنند. رییس سازمان بورس و اوراق بهادار با اشاره به افزایش توجه نهادهای مالی به فناوری هوش مصنوعی گفت: یکی از مهم‌ترین دستاوردهایی که در این نمایشگاه ارایه می‌شود، استفاده از فناوری‌های نوین برای تجهیز منابع و تخصیص سرمایه است. در این میان، هوش مصنوعی در سال‌های اخیر به شکل قابل توجهی مورد توجه نهادهای مالی قرار گرفته است. او افزود: امروزه ردپای استفاده از هوش مصنوعی را می‌توان در طیف گسترده‌ای از نهادهای مالی، از جمله شرکت‌های کارگزاری، شرکت‌های خدمات بازار سرمایه، شرکت‌های تأمین سرمایه و حتی شرکت‌های سرمایه‌گذاری مشاهده کرد. صیدی با قدردانی از تلاش‌های وزارت امور اقتصادی و دارایی و مشارکت سایر ارکان نظام مالی کشور، از جمله بانک‌ها و شرکت‌های بیمه، در برگزاری این نمایشگاه ابراز امیدواری کرد: دستاوردهای ارایه‌شده در این رویداد بتواند زمینه بهبود فرآیند تشکیل سرمایه‌های کلان و تقویت رشد اقتصادی کشور را فراهم کند.

تغییر ساختار بازارهای بورس انرژی

بورس انرژی ایران در نخستین روز نمایشگاه نظام مالی، سرمایه‌گذاری و زیرساخت‌های دیجیتال، از هویت سازمانی و بصری جدید و ساختار بازآرایی‌شده بازارهای خود با حضور وزیر امور اقتصادی و دارایی رونمایی کرد. سیدعلی مدنی‌زاده، وزیر اقتصاد، در نخستین روز برگزاری این نمایشگاه از غرفه بورس انرژی ایران بازدید کرد و در جریان این مراسم، تغییرات جدید در هویت بصری و ساختار بازارهای این نهاد معاملاتی معرفی شد. این تغییرات در شرایطی صورت می‌گیرد که دامنه فعالیت بورس انرژی ایران نسبت به سال‌های ابتدایی تأسیس، از معاملات فیزیکی حامل‌های انرژی فراتر رفته و ابزارهای متنوعی در حوزه تأمین مالی و سرمایه‌گذاری انرژی به آن اضافه شده است. در سال‌های اخیر، ابزارهایی از جمله گواهی ظرفیت، گواهی صرفه‌جویی انرژی، گواهی سپرده، صندوق‌های سرمایه‌گذاری انرژی و صندوق‌های پروژه به سبد خدمات این بازار افزوده شده‌اند؛ موضوعی که ضرورت بازنگری در ساختار بازارها و هویت سازمانی بورس انرژی را افزایش داده است. بر اساس ساختار جدید، بازارهای بورس انرژی ایران در چهار گروه شامل بازار فرآورده‌های هیدروکربوری، برق، آب و ابزارهای مالی سازمان‌دهی شده‌اند. در این چارچوب، ابزارهای مالی مرتبط با حوزه انرژی در بازار ابزارهای مالی متمرکز خواهند شد. هدف از این بازآرایی، تفکیک کارکردی بازارها، ایجاد انسجام در معاملات و فراهم کردن بستر مناسب‌تر برای حضور فعالان تخصصی هر بخش عنوان شده است. همچنین بازنگری در ساختار بازارها با اهدافی همچون بهبود فرآیند کشف قیمت، توسعه ظرفیت‌های سرمایه‌گذاری و استفاده از ابزارهای بازار سرمایه برای مدیریت تراز تولید و مصرف انرژی دنبال می‌شود. در کنار تغییر ساختار معاملاتی، هویت سازمانی و بصری جدید بورس انرژی نیز با توجه به گسترش ابزارها و خدمات این بازار طراحی شده است. هدف از این تغییر، بازتاب ماهیت نوآورانه و پویای بورس انرژی و نزدیک‌تر شدن هویت بصری آن به استانداردهای بورس‌های بین‌المللی عنوان شده است. با این حال، ارزیابی اثرگذاری این تحولات به میزان توسعه واقعی معاملات، افزایش مشارکت سرمایه‌گذاران و سهم ابزارهای مالی در تأمین مالی بخش انرژی وابسته خواهد بود؛ موضوعی که می‌تواند جایگاه بورس انرژی را از یک بستر معاملاتی حامل‌های انرژی به یکی از ابزارهای موثر تأمین مالی و مدیریت اقتصادی صنعت انرژی ارتقا دهد.

آخرین وضعیت تعیین تکلیف سهام عدالت مشخص شد

باشگاه خبرنگاران | علی مدنی زاده، وزیر اقتصاد و امور دارایی گفت: یک مقدار مساله حقوقی و قانونی برای سهام عدالت وجود داشت که با یک توافقی که بین شورای عالی بورس، دولت و مجلس شکل گرفته ان‌شاءالله به زودی می‌آید و در دستور کار قرار می‌گیرد. وزیر اقتصاد: یک مقدار مساله حقوقی و قانونی برای سهام عدالت وجود داشت که با یک توافقی که بین شورای عالی بورس، دولت و مجلس شکل گرفته ان‌شاءالله به زودی می‌آید و در دستور کار قرار می‌گیرد.

«تعادل» روند معاملات بازار سهام را بررسی می‌کند

بورس در تله نوسان

بازار سهام طی آخرین روز کاری هفته نیز رفتاری نوسانی داشت و آخر هفته را با قرمز پوشی به پایان رساند. این رفتار نوسانی بازار سهام در حالی رخ می‌دهد که همچنان بسیاری از سهام زمینه رشد دارند و به‌نوعی می‌توانند روند صعودی داشته باشند. این وضعیت نشان می‌دهد که اگرچه بازار سرمایه همچنان از ظرفیت‌های بنیادی برای رشد برخوردار است، اما مجموعه‌ای از ابهامات مانع شکل‌گیری یک روند صعودی قدرتمند و باثبات شده است.

یکی از مهم‌ترین دلایل نوسانات بورس را باید در اخبار سیاسی و ریسک‌های ناشی از تحولات منطقه‌ای جست‌وجو کرد. در شرایطی که احتمال تشدید تنش‌ها یا انتشار اخبار منفی وجود دارد، سرمایه‌گذاران ترجیح می‌دهند با احتیاط بیشتری معامله کنند. همین موضوع باعث می‌شود واکنش معامله‌گران به اخبار سیاسی بسیار سریع باشد و حتی انتشار یک خبر منفی بتواند جریان عرضه را در بازار تقویت کند. از سوی دیگر، اخبار مثبت نیز گاهی موجب بازگشت تقاضا و رشد موقت قیمت‌ها می‌شود؛ بنابراین بازار به‌جای حرکت بر اساس متغیرهای بنیادی، تا حد زیادی تحت‌تأثیر اخبار و انتظارات سیاسی قرار گرفته است.

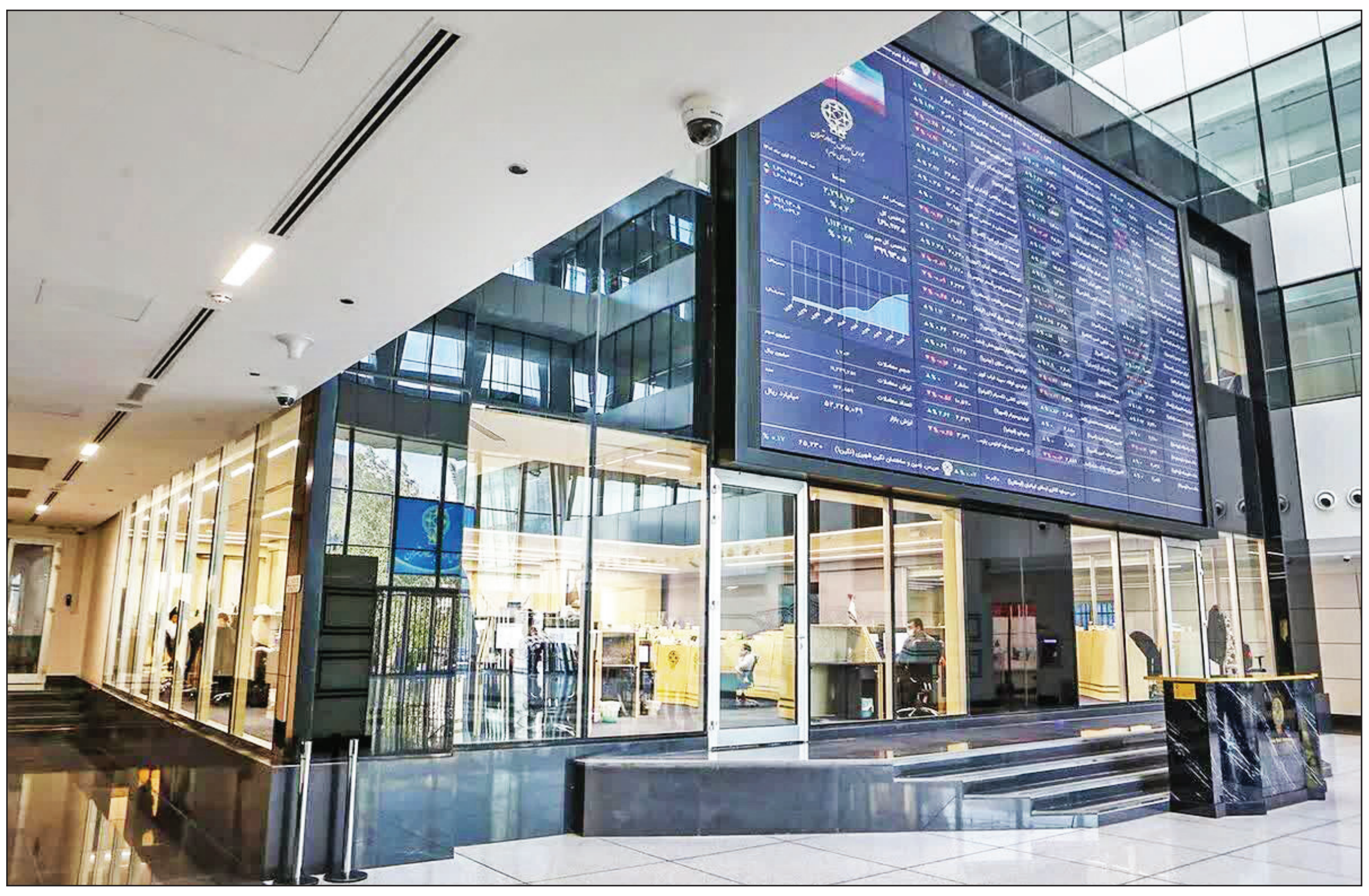
همچنین عامل مهم دیگر، ابهامات اقتصادی و سیاست‌گذاری است. نرخ بهره، وضعیت نرخ ارز، سیاست‌های دولت در حوزه صنایع، قیمت‌گذاری دستوری و هزینه تأمین مالی شرکت‌ها از جمله متغیرهایی هستند که می‌توانند چشم‌انداز سودآوری بنگاه‌های بورسی را تغییر دهند. در اصل زمانی که سرمایه‌گذار از ثبات این متغیرها اطمینان نداشته باشد، برای خرید سهام با تردید مواجه می‌شود. به همین دلیل حتی انتشار گزارش‌های مناسب شرکت‌ها نیز لزوماً به افزایش پایدار تقاضا منجر نمی‌شود.

از سوی دیگر، افزایش نرخ سود و جذابیت ابزارهای درآمد ثابت می‌تواند بخشی از نقدینگی را از بازار سهام دور کند. در شرایطی که سرمایه‌گذاران با ریسک‌های متعدد مواجه هستند، طبیعی است که بخشی از آنها ترجیح دهند منابع خود را به سمت گزینه‌هایی با بازدهی قابل پیش‌بینی‌تر منتقل کنند. این مساله به‌خصوص در روزهایی که بازار با فشار فروش مواجه می‌شود، شدت بیشتری پیدا می‌کند.

پس از تجربه اصلاح‌های سنگین، بخشی از سهامداران همچنان با احتیاط فعالیت می‌کنند و تمایل دارند در نخستین نشانه‌های منفی، بخشی از دارایی خود را نقد کنند. در مقابل، گروهی دیگر از سرمایه‌گذاران افت قیمت‌ها را فرصتی برای خرید می‌دانند. تقابل این دو گروه باعث می‌شود بازار در بسیاری از روزها با تغییر مسیر همراه شود و نتواند جهت مشخصی به خود بگیرد.

در چنین شرایطی، وضعیت شاخص کل و محدوده‌های حمایتی و مقاومتی نیز اهمیت زیادی پیدا می‌کند. نزدیک‌شدن شاخص به مقاومت‌های مهم می‌تواند انگیزه شناسایی سود را در میان معامله‌گران افزایش دهد؛ در حالی که عقب‌نشینی شاخص به محدوده‌های حمایتی ممکن است خریداران را برای ورود دوباره به بازار ترغیب کند. در نتیجه، بخشی از نوسانات فعلی را می‌توان حاصل برخورد عرضه و تقاضا در محدوده‌های حساس تکنیکالی دانست.

به‌طور کلی نوسانات فعلی بورس را نمی‌توان صرفاً به ضعف بنیادی شرکت‌ها نسبت داد. مجموعه‌ای از ریسک‌های سیاسی، ابهامات اقتصادی، نرخ بهره بالا، تردید نسبت به سیاست‌های دولت و رفتار محتاطانه سرمایه‌گذاران موجب شده است بازار سهام نتواند به یک روند صعودی پایدار دست پیدا کند.

بازار از دریچه معاملات

طی آخرین روز کاری هفته شاخص‌های بازار سهام رفتاری نوسانی داشتند و در این روز ورود نقدینگی به‌صورت قابل توجهی در بازار صورت نگرفت. البته این روند را برای روز چهارشنبه تا حدودی طبیعی می‌توان دانست؛ چراکه طبق روال هر چهارشنبه بازار سهام تقریباً با روند اصلاحی روبرو می‌شود و برخی از سرمایه‌گذاران سهام خود را نقد می‌کنند، در اصل برخی در روزهای تعطیل نیاز به نقدینگی بیشتری دارند و به همین علت سهام خود را نقد می‌کنند.

طی آخرین روز کاری هفته همانند روز سه‌شنبه شاهد رفتاری نوسانی در بازار سهام بودیم. شاخص کل روندی منفی داشت و در مقابل شاخص هم وزن توانست رخت سبز بر تن کند. بازار سهام در جریان معاملات روز اخیر بار دیگر با افزایش فشار فروش در نمادهای بزرگ مواجه شد و شاخص کل بورس بخش قابل توجهی از ارتفاع خود را از دست داد. هر چند در مقاطعی از معاملات، تقویت تقاضا در برخی نمادهای شاخص‌سازی زمینه جبران بخشی از افت شاخص را فراهم کرد، اما این روند دوام چندانی نداشت و در نیمه دوم بازار، فروشندگان بار دیگر کنترل معاملات را در دست گرفتند. در مقابل، شاخص کل هم‌وزن مسیر متفاوتی را تجربه کرد و با ثبت بازدهی مثبت، از مقاومت سهام کوچک و متوسط در برابر موج عرضه حکایت داشت. شاخص کل بورس در پایان معاملات روز چهارشنبه با کاهش ۱۰۵ هزار و ۶۷۵ واحدی، معادل ۱.۲۴ درصد افت کرد و در سطح ۸ میلیون و ۳۹۱ هزار و ۸۶۸ واحد ایستاد. این شاخص در ابتدای معاملات تحت تأثیر افزایش عرضه در شرکت‌های بزرگ بازار با فشار فروش قابل توجهی روبرو شد؛ به‌طوری که میزان افت آن حتی از ۱۱۰ هزار واحد نیز عبور کرد. در سوی دیگر بازار، شاخص کل هم‌وزن عملکرد متفاوتی داشت. این شاخص با افزایش ۹ هزار و ۶۲۱ واحدی، معادل ۰.۴ درصد رشد کرد و به ارتفاع ۲ میلیون و ۴۳۵ هزار و ۵۶۵ واحد رسید. تداوم روند صعودی شاخص هم‌وزن در ساعات مختلف معاملات نشان می‌دهد که فشار عرضه روز اخیر بیشتر بر شرکت‌های بزرگ و شاخص‌سازی متمرکز بوده و سهام کوچک و متوسط توانسته‌اند مقاومت بیشتری از خود نشان دهند. این واگرایی میان دو شاخص اصلی بورس بار دیگر نشان داد که افت شاخص کل لزوماً به معنای منفی بودن تمام بخش‌های بازار نیست. در واقع، بخشی از سهام بازار همچنان با تقاضا همراه بوده‌اند و توانسته‌اند در برابر فشار فروش مقاومت کنند.

باوجود کاهش قابل توجه شاخص کل، آمار معاملات نشان می‌دهد که تعداد نمادهای مثبت همچنان بیشتر از نمادهای منفی بوده است. در پایان معاملات آخرین روز کاری هفته، ۵۳۸ نماد در محدوده مثبت قرار گرفتند و ۴۰۸ نماد نیز کاهش قیمت را تجربه کردند. همچنین تعداد صف‌های خرید به ۳۰۹ مورد رسید، در حالی که ۱۰۷ نماد در صف فروش قرار داشتند. این ارقام نشان می‌دهد که از نظر تعداد نمادها، کفه ترازو همچنان به نفع خریداران بوده است؛ با این حال، افزایش تعداد صف‌های فروش در مقایسه با ساعات ابتدایی معاملات، از تشدید فشار عرضه در ادامه روز حکایت دارد. از یک سو، رشد شاخص هم‌وزن و برتری تعداد نمادهای مثبت نشان‌دهنده مقاومت بخش قابل توجهی از بازار است و از سوی دیگر، افت سنگین شاخص کل بیانگر فشار فروش در شرکت‌های بزرگ و اثرگذار بر نماگر اصلی بورس است.

خروج نقدینگی از بازار سهام

یکی از مهم‌ترین اتفاقات معاملات روز گذشته، خروج قابل توجه نقدینگی سرمایه‌گذاران حقیقی از بازار سهام بود. خالص جریان پول حقیقی در سهام، حق تقدم و صندوق‌های سهامی به منفی ۳ هزار و ۳۰۷ میلیارد تومان رسید؛ رقمی که از افزایش تمایل بخشی از سرمایه‌گذاران به فروش و کاهش موقعیت‌های معاملاتی حکایت دارد. بررسی سرانه خریدوفروش نیز این وضعیت را تأیید می‌کند. سرانه خرید حقیقی‌ها در معاملات روز چهارشنبه ۹۵ میلیون تومان و سرانه فروش آنها ۱۱۳ میلیون تومان ثبت شد. همچنین قدرت خرید در محدوده منفی ۱.۱۹ قرار گرفت. بالاتر بودن سرانه فروش نسبت به سرانه خرید نشان می‌دهد که فروشندگان حقیقی از نظر میانگین ارزش معاملات دست بالاتری داشته‌اند. این مساله در کنار خروج سنگین پول حقیقی، با رفتار شاخص کل و افزایش فشار عرضه در نیمه دوم معاملات همخوانی دارد. در همین حال، صندوق‌های درآمد ثابت نیز با خروج ۷۹۵ میلیارد و ۷۰۰ میلیون تومان نقدینگی مواجه شدند. این موضوع نشان می‌دهد که جریان خروج سرمایه تنها به سهام محدود نبوده و صندوق‌های درآمد ثابت نیز در معاملات روز اخیر خروج پول را تجربه کرده‌اند.

تغییر ارزش معاملات بازار سهام

در جریان معاملات روز چهارشنبه، ارزش معاملات سهام، حق تقدم و صندوق‌های سهامی به ۴۶ هزار و ۴۷۷ میلیارد تومان رسید. حجم معاملات نیز معادل ۶۵ میلیارد سهم بود که نشان‌دهنده تداوم فعالیت قابل توجه معامله‌گران، باوجود افت شاخص کل و افزایش فشار فروش است. در بخش سفارش‌های معاملاتی نیز ارزش سفارش‌های خرید به ۸ هزار و ۵۰۸ میلیارد و ۳۰۰ میلیون تومان رسید، در حالی که ارزش سفارش‌های فروش ۲ هزار و ۷۵ میلیارد و ۴۰۰ میلیون تومان بود. به‌این‌ترتیب، برآیند سفارش‌های خریدوفروش با اختلاف ۶ هزار و ۴۳۲ میلیارد و ۹۰۰ میلیون تومان به نفع خریداران ثبت شد. با این حال، برتری ارزش سفارش‌های خرید نتوانست مانع افت شاخص کل و خروج نقدینگی حقیقی شود. این مساله نشان می‌دهد که وجود تقاضا در بخش‌هایی از بازار لزوماً به معنای قدرت کافی خریداران برای کنترل معاملات در نمادهای بزرگ نیست. بررسی معاملات نشان می‌دهد که رشد شاخص هم‌وزن، برتری تعداد نمادهای مثبت و ثبت صف‌های خرید قابل توجه از تداوم تقاضا در بخش‌هایی از بازار حکایت دارد؛ اما افت بیش از ۱۰۵ هزار واحدی شاخص کل، خروج سنگین پول حقیقی و منفی بودن قدرت خرید نشان می‌دهد که نگرانی و احتیاط همچنان در میان بخشی از سرمایه‌گذاران وجود دارد. به‌طور کلی به نظر می‌رسد در شرایط فعلی، مسیر بازار بیش از هر چیز به بازگشت اعتماد خریداران و تقویت تقاضا در نمادهای بزرگ وابسته باشد.

رونمایی از ۷ گواهی سپرده انرژی

محمد نظیفی، مدیرعامل بورس انرژی ایران، از برنامه رونمایی از ۷ گواهی سپرده جدید حامل‌های انرژی خبر داد و گفت: گواهی سپرده نفت خام نیز در مراحل پایانی قانونی قرار دارد و زیرساخت‌های معاملاتی بورس انرژی برای میزبانی از این ابزار آماده است. توسعه ابزارهای مالی مبتنی بر حامل‌های انرژی، گسترش معاملات فرآورده‌های نفتی و برق تجدیدپذیر و شکل‌گیری بازار رسمی آب‌های نامتعارف، از محورهای توسعه بورس انرژی ایران است؛ بازاری که در سال‌های اخیر با معرفی ابزارهای جدید، به دنبال فراهم کردن زمینه حضور سرمایه‌گذاران حقیقی و حقوقی در بازار انرژی بوده است. نظیفی در این نشست، آخرین وضعیت معاملات بنزین ویژه، گواهی‌های صرفه‌جویی گاز، گواهی کربن، معاملات پساب و ابزارهای مالی انرژی را تشریح کرد و از آمادگی بورس انرژی برای پذیرش محصولات جدید خبر داد.

آمادگی برای عرضه بنزین ویژه داخلی و وارداتی

مدیرعامل بورس انرژی ایران درباره عرضه بنزین ویژه وارداتی و امکان معامله بنزین ویژه تولید داخل اظهار کرد: امکان عرضه تمامی فرآورده‌های نفتی در بورس انرژی وجود دارد و سابقه معاملات این محصولات نیز در این بازار ثبت شده است؛ بنابراین فرایندهای اجرایی و مقرراتی مورد نیاز برای انجام معاملات فراهم است. وی افزود: بورس انرژی در سال گذشته و امسال میزبان معاملات بنزین ویژه وارداتی بوده است. معاملات بنزین ویژه تولید داخل و محصولات پالایشگاه‌های کشور نیز در صورت ارایه سفارش به بورس انرژی انجام‌شدنی است و مانع مقرراتی در این زمینه وجود ندارد. نظیفی درباره میزان پذیرش بنزین ویژه وارداتی گفت: تاکنون حدود ۶۰۰ هزار لیتر بنزین ویژه در بورس انرژی پذیرش شده که از سال گذشته به‌تدریج وارد معاملات شده است. به نظر می‌رسد ظرفیت پذیرش اولیه این محصول به پایان نزدیک شده و برای پذیرش‌های جدید بنزین ویژه وارداتی و همچنین بنزین ویژه تولید داخل آمادگی داریم. وی درباره آخرین قیمت معامله بنزین ویژه وارداتی نیز اعلام کرد: آخرین معامله این محصول روی تابلوی بورس انرژی با قیمت ۱۱۱ هزار تومان انجام شده و معامله آن تطبیق یافته است.

تخصیص نزدیک به ۲ میلیارد مترمکعب گواهی صرفه‌جویی گاز

مدیرعامل بورس انرژی ایران با اشاره به وضعیت معاملات گواهی صرفه‌جویی گاز طبیعی اظهار کرد: با توجه به محدودیت منابع انرژی کشور، انتظار می‌رود ابزارهایی همچون گواهی صرفه‌جویی و گواهی سپرده گاز طبیعی با استقبال بیشتری روبرو شوند.

وی ادامه داد: تاکنون نزدیک به ۲ میلیارد مترمکعب گواهی صرفه‌جویی گاز در بورس انرژی به سرمایه‌گذاران طرح‌های صرفه‌جویی تخصیص یافته است. نظیفی با تأکید بر جذابیت اقتصادی سرمایه‌گذاری در این بخش گفت: اکنون میان قیمت گواهی صرفه‌جویی گاز و قیمت گاز حمایتی عرضه‌شده به صنایع در سطح کشور، اختلاف قابل توجهی وجود دارد و این موضوع، جذابیت بالایی برای سرمایه‌گذاری در طرح‌های صرفه‌جویی ایجاد کرده است.

وی ابراز امیدواری کرد با استقبال سرمایه‌گذاران و همراهی شرکت ملی گاز ایران و وزارت نفت، اجرای طرح‌های صرفه‌جویی گاز گسترش یابد و زمینه کاهش قابل توجه مصرف این حامل انرژی فراهم شود.

راه‌اندازی بازار گواهی کربن در انتظار اقدام سازمان محیط زیست

مدیرعامل بورس انرژی ایران درباره راه‌اندازی معاملات گواهی انتشار کربن گفت: فرایندهای مربوط به بازار سرمایه برای راه‌اندازی این ابزار در سال ۱۴۰۴ طی شده و همه مراحل و مصوبات لازم، از جمله مصوبات کمیته فقهی و دیگر مراجع مرتبط، نهایی شده است.

وی افزود: اکنون لازم است سازمان حفاظت محیط زیست اقدامات مورد نیاز را با سرعت بیشتری انجام دهد تا زمینه راه‌اندازی این بازار و آغاز معاملات گواهی فراهم شود. نظیفی با اشاره به ظرفیت ابزارهای مکمل در این حوزه تصریح کرد: «حق امتیاز» ابزار دیگری است که می‌تواند به توسعه این بازار کمک کند. این ابزار می‌تواند نقش واسطه‌ای داشته باشد و زمینه معاملات مرتبط با حق انتشار را در قالب گواهی‌های امتیاز فراهم کند. وی تأکید کرد: سازمان حفاظت محیط زیست، به عنوان متولی سمت عرضه، باید اقدامات خود را تسریع کند تا بورس انرژی بتواند میزبان این معاملات باشد.

معامله بیش از ۳ میلیون مترمکعب پساب در سال جاری

مدیرعامل بورس انرژی ایران درباره معاملات پساب و ظرفیت توسعه اقتصاد آب‌های نامتعارف اظهار کرد: موضوع آب به دلیل قوانین موجود، از جمله قانون توزیع عادلانه آب مصوب سال ۱۳۶۰، به دقت در قانون‌گذاری و اصلاح مقررات نیاز دارد تا اقتصاد آب‌های نامتعارف به شکل مطلوب‌تری توسعه یابد. وی افزود: در حال حاضر، امکان معامله پساب در بورس انرژی فراهم است و این معاملات به‌صورت سالانه و در حجم‌های متفاوت، متناسب با شرایط و ماهیت بازارهای محلی انجام می‌شود. نظیفی درباره حجم معاملات پساب گفت: از ابتدای امسال تاکنون، حدود ۳ میلیون و اندی مترمکعب پساب در بورس انرژی معامله شده است و امیدواریم این بازار گسترش بیشتری پیدا کند.

وی ادامه داد: شرکت‌های آب و فاضلاب ۱۷ استان اکنون در معاملات این حوزه فعال هستند و سایر استان‌ها نیز به تدریج به این بازار اضافه می‌شوند.

مدیرعامل بورس انرژی ایران با تأکید بر ضرورت شکل‌گیری اقتصاد پساب در بازارهای رسمی و تحت نظارت اظهار کرد: اقتصاد پساب در کشور در حال شکل‌گیری است و معاملات آب‌های نامتعارف باید در بازارهای تحت نظارت و تنظیم‌گری‌شده انجام شود؛ در غیر این صورت، احتمال شکل‌گیری مبادلات خارج از چارچوب‌های رسمی وجود دارد. وی خاطرنشان کرد: برای پیشگیری از این وضعیت و توسعه معاملات رسمی، وزارت نیرو باید دستورالعمل‌های مرتبط با معاملات آب‌های نامتعارف در بورس انرژی را با سرعت بیشتری ابلاغ کند. بورس انرژی برای میزبانی از این معاملات، به وضع مقررات جدید از سوی خود نیازی ندارد و بستر معاملات فراهم است.

رشد چندصدبرابری حجم معاملات برخی گواهی‌های سپرده انرژی

نظیفی درباره برنامه‌های توسعه ابزارهای مالی و فراهم کردن امکان مشارکت سرمایه‌گذاران حقیقی در بازار انرژی گفت: توسعه ابزارهای مالی مبتنی بر حامل‌های انرژی در سال‌های ۱۴۰۴ و ۱۴۰۵، از اولویت‌های راهبردی بورس انرژی بوده و در این مسیر، حجم و ارزش معاملات رشد قابل توجهی داشته است.

وی افزود: حجم معاملات گواهی‌های سپرده در برخی موارد چندصد برابر شده و این ابزارها مورد استقبال بازار قرار گرفته‌اند. در سال جاری نیز پذیرش تعداد قابل توجهی از گواهی‌های سپرده جدید حامل‌های انرژی در دستور کار است.

مدیرعامل بورس انرژی ایران با اشاره به برنامه رونمایی از ۷ گواهی سپرده جدید در هجدهمین نمایشگاه بین‌المللی نظام‌های مالی اظهار کرد: گواهی سپرده گاز طبیعی، نفت خام و میعانات گازی از جمله این ابزارها هستند که می‌توانند بخش قابل توجهی از ظرفیت انرژی کشور را در معرض استفاده از ابزارهای مالی قرار دهند. وی ادامه داد: امیدواریم توسعه این ابزارها به مردم و سرمایه‌گذاران حقیقی امکان دهد از ظرفیت بازار سرمایه برای سرمایه‌گذاری در حوزه انرژی استفاده کنند. مالی‌سازی اقتصاد انرژی از مسیر بورس انرژی امکان‌پذیر است و انتظار داریم دستگاه‌های مرتبط از این موضوع حمایت کنند.

قیمت‌های تابلوی سبز مبنای سرمایه‌گذاری

نظیفی درباره معاملات برق تجدیدپذیر گفت: تابلوی سبز بورس انرژی میزبان معاملات برق تولیدشده از منابع تجدیدپذیر است. عرضه این برق در بازار آزاد و انجام معاملات آن در بورس انرژی، به افزایش ارزش اقتصادی برق تجدیدپذیر و استقبال سرمایه‌گذاران بخش‌های مختلف اقتصادی و صنعتی کشور منجر شده است. وی افزود: امیدواریم توسعه این بازار ادامه یابد. اکنون معاملات با ارزش قابل توجهی در تابلوی سبز بورس انرژی انجام می‌شود و قیمت‌های کشف‌شده در این بازار، مبنایی برای سرمایه‌گذاری در طرح‌های اقتصادی قرار گرفته است. مدیرعامل بورس انرژی ایران در پاسخ به پرسشی درباره آخرین قیمت معاملات برق سبز اظهار کرد: به دلیل مشغله‌های مربوط به نمایشگاه، امروز فرصت بررسی آخرین قیمت معاملات را نداشته‌ام، اما قیمت‌ها در تابلوی آزاد و تابلوی سبز، بر اساس سازوکار عرضه و تقاضا تعیین می‌شود و از ویژگی‌های مناسب تخصیص منابع اقتصادی برخوردار است.

آمادگی کامل زیرساخت‌های معاملاتی

نظیفی درباره زمان راه‌اندازی گواهی سپرده نفت خام گفت: این موضوع مراحل پایانی قانونی خود را طی می‌کند و از آنجا که هنوز ابلاغیه رسمی صادر نشده است، امکان ارایه جزئیات بیشتر وجود ندارد. وی افزود: با توجه به رویکرد مثبت وزارت نفت، سازمان برنامه و بودجه، بانک مرکزی و کمیسیون اقتصادی دولت، امیدواریم به‌زودی شاهد صدور این گواهی باشیم. مدیرعامل بورس انرژی ایران درباره ظرفیت این ابزار برای سرمایه‌گذاری مردم تصریح کرد: راه‌اندازی گواهی سپرده نفت خام می‌تواند امکان سرمایه‌گذاری مردم در یک دارایی مصون از تورم را فراهم کند و از این منظر، ابزاری مهم برای توسعه بازارهای مالی مبتنی بر انرژی محسوب می‌شود. نظیفی در پایان تأکید کرد: بورس انرژی از نظر زیرساخت‌های معاملاتی، آمادگی کامل برای میزبانی معاملات گواهی سپرده نفت خام دارد و تنها شرط آغاز معاملات، ارایه سفارش فروش از سوی شرکت ملی نفت ایران است.

رویداد

انتشار عمومی رتبه‌بندی کارگزاری‌های بورس به کجا رسید؟

حسن رضایی، دبیر کل کانون کارگزاران با اشاره به ضرورت بازنگری در دستورالعمل رتبه‌بندی شرکت‌های کارگزاری اظهار کرد: این دستورالعمل با گذشت زمان و توسعه بازار، ابزارهای مالی و فناوری‌های جدید، فاصله قابل توجهی با واقعیت‌های فعلی بازار پیدا کرده است و به همین دلیل نیازمند اصلاح و به‌روزرسانی است. وی افزود: برای مثال، در دستورالعمل فعلی وزن قابل توجهی به موضوع داشتن شعب فیزیکی اختصاص داده شده، در حالی که با حرکت بازار به سمت مدل‌های نوین کارگزاری و توسعه نوبروکرها، برخورداری از شعب متعدد لزوماً نمی‌تواند مزیت رقابتی برای شرکت‌های کارگزاری محسوب شود. رضایی ادامه داد: همچنین ابزارها و خدمات جدیدی در بازار سرمایه توسعه یافته‌اند که در زمان تدوین دستورالعمل قبلی وجود نداشتند و طبیعتاً شاخص و امتیاز مشخصی نیز برای آنها در نظر گرفته نشده بود. دبیر کل کانون کارگزاران با بیان اینکه رتبه‌بندی شرکت‌های کارگزاری طی سه سال متوالی از سوی این کانون انجام شده است، گفت: با این حال، به دلیل فاصله موجود میان نتایج رتبه‌بندی و شرایط واقعی بازار، نتایج فعلی به‌صورت محرمانه به شرکت‌های کارگزاری و سازمان بورس اعلام می‌شود. وی با اشاره به ضرورت دقت در انتشار عمومی نتایج این رتبه‌بندی تصریح کرد: ممکن است بهره‌برداران مختلفی از این اطلاعات استفاده کنند؛ برای مثال، بانک‌ها می‌توانند از رتبه‌بندی کارگزاری‌ها برای تصمیم‌گیری درباره اعطای اعتبار استفاده کنند. بنابراین، تا زمانی که شاخص‌ها از دقت و انطباق کافی با واقعیت‌های بازار برخوردار نباشند، انتشار عمومی آنها می‌تواند با ملاحظاتی همراه باشد. رضایی خاطرنشان کرد: اصلاح دستورالعمل رتبه‌بندی در دو بخش داخلی و بیرونی از اولویت‌های کانون است و تلاش می‌کنیم این فرآیند تا پایان سال به نتیجه برسد تا از سال آینده امکان اطلاع‌رسانی عمومی نتایج بر اساس دستورالعمل جدید فراهم شود. وی همچنین یکی دیگر از نقاط ضعف دستورالعمل قبلی را محدودیت در اعمال اصلاحات عنوان کرد و گفت: در سازوکار گذشته، اگر شاخص‌ها نیازمند اصلاح بودند، باید تا دوره رتبه‌بندی سال آینده صبر می‌کردیم؛ در حالی که در دستورالعمل جدید باید امکان به‌روزرسانی و اصلاح شاخص‌ها متناسب با تغییرات بازار نیز پیش‌بینی شود. دبیر کل کانون کارگزاران در بخش دیگری از سخنان خود درباره آخرین وضعیت اصلاح کارمزدهای بورس کالا اظهار کرد: کانون کارگزاران اقدامات کارشناسی خود را در این زمینه انجام داده و در هفته نخست اسفند ۱۴۰۴، موضوع با کارشناسان سازمان بورس به جمع‌بندی رسیده بود، اما به دلیل وقوع جنگ، فرصت رسیدگی و نهایی شدن آن فراهم نشد. رضایی افزود: پس از تغییرات ایجادشده در هیئت‌مدیره سازمان بورس، دیدگاه‌ها و پیشنهادهای جدیدی مطرح و اصلاحاتی به پیشنهاد کانون اضافه شد که این موارد نیز در حال بررسی و انجام است. وی تأکید کرد: کانون کارگزاران همچنان پیگیر نهایی شدن و ابلاغ اصلاحات کارمزد بورس کالا از سوی سازمان بورس است؛ چراکه به اعتقاد ما، کارمزدهای فعلی با سطح ریسک‌های موجود در حوزه معاملات کالا تناسب ندارد و این موضوع هم برای شرکت‌های کارگزاری و هم برای سایر ارکان بازار اهمیت دارد. رضایی ابراز امیدواری کرد اصلاحات مربوط به کارمزدهای بورس کالا در نخستین فرصت از سوی سازمان بورس تصویب و ابلاغ شود.

عرضه اولیه کاوان بخریم یا نه؟

بورس اوراق بهادار تهران با انتشار اطلاعیه‌ای رسمی، جزئیات عرضه اولیه سهام شرکت مس کاوان نماد را اعلام کرد. این شرکت به عنوان ششصد و چهل و دومین شرکت پذیرفته‌شده در بخش فلزات اساسی، روز چهارشنبه ۲۷ آبان ماه ۱۴۰۵ در فهرست نرخ‌های تابلوی اصلی بازار دوم بورس تهران عرضه خواهد شد. این عرضه اولیه به روش ثبت سفارش و با هدف کشف قیمت انجام می‌شود. بر اساس اطلاعیه بورس، تعداد کل سهام قابل عرضه ۱۲۵ میلیون سهم، معادل ۵ درصد از کل سهام شرکت است و هر کد حقیقی و حقوقی می‌تواند حداکثر برای خرید ۴۰۰ سهم سفارش ثبت کند. قیمت مبنای هر سهم کاوان ۳۲ هزار و ۷۵ ریال اعلام شده است. همچنین دامنه قیمتی سفارش گذاری از ۳۰ هزار و ۱۵۱ ریال به عنوان کف قیمت تا ۳۴ هزار ریال به عنوان سقف قیمت تعیین شده است. با توجه به سقف سهمیه ۴۰۰ سهمی و حداکثر قیمت ۳۴ هزار ریالی، بیشترین نقدینگی مورد نیاز برای خرید تمام سهمیه عرضه اولیه کاوان ۱۳ میلیون و ۶۰۰ هزار ریال، معادل یک میلیون و ۳۶۰ هزار تومان خواهد بود. شرکت مس کاوان عباس‌آباد در ۲۰ فروردین ۱۳۸۶ در اصفهان تأسیس و ثبت شد. در دوره مدیریت شرکت تکادو، فعالیت‌های اکتشافی در معدن این مجموعه انجام گرفت. سپس در ۲۸ دی ۱۳۹۲ سهام شرکت به گروه نماد صنعت پارس منتقل شد و ثبت آن در اداره ثبت شرکت‌ها و موسسات غیرتجاری تهران انجام گرفت. فرآیند طراحی و احداث کارخانه خردایش و فلوتاسیون مس کاوان از سال ۱۳۹۳ آغاز شد و این کارخانه در سال ۱۳۹۵ به بهره‌برداری رسید. در ادامه، در ۱۳ آذر ۱۴۰۳ نام شرکت به مس کاوان نماد تغییر کرد. در ترکیب سهامداری مس کاوان نماد، گروه نماد صنعت پارس با مالکیت ۹۶ درصدی سهامدار عمده محسوب می‌شود. پنج شرکت تدبیر سلامت پایا بین‌الملل، کشت و صنعت توبا گستر پاسارگاد، نوین صنعت زیست فام، پدیده صدف قشم و کیمیا سامانه سبز نیز هر کدام ۰.۸ درصد از سهام شرکت را در اختیار دارند. مس کاوان نماد در سال ۱۴۰۳، ۸۱.۹۵ درصد از سهام شرکت نوید فرایند البرز و ۴۴.۹۹ درصد از سهام شرکت پارس خان یاب را خریداری کرد. همچنین در سال ۱۴۰۴، ۳۵ درصد از سهام شرکت مفرغ مس سربند به مالکیت این مجموعه درآمد. با این حال، به دلیل محقق نشدن نتایج مطلوب از فعالیت‌های شرکت اکتشافی پارس خان یاب، هیئت‌مدیره در جلسه ۱۹ خرداد ۱۴۰۵ با خروج مس کاوان نماد و شرکت نوید فرایند البرز از سهامداری این شرکت موافقت کرد. بر این اساس، نوید فرایند البرز و مفرغ مس سربند به عنوان شرکت‌های فرعی فعال معرفی شده‌اند. همچنین مس کاوان نماد با هدف تمرکز فعالیت‌ها و ایجاد زمینه برای توسعه برنامه‌های آتی در حوزه معدن، اقدام به تأسیس شرکت تخصصی آرمان معدن پارس کرده است. سرمایه مس کاوان نماد در سال ۱۳۹۱ معادل ۱۰ میلیون تومان بود که طی شش مرحله افزایش سرمایه به ۲۵۰ میلیارد تومان رسید. طبق اطلاعات ارایه‌شده، شرکت در حال حاضر برنامه‌ای برای افزایش سرمایه در دستور کار ندارد. محصول نهایی آن کنسانتره مس است. مجموع تولید این محصول در سال ۱۴۰۴ به حدود ۸.۹ هزار تن رسید.